

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijca v „Katal. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 83.

V Ljubljani, v sredo 12. aprila 1899.

Letnik XXVII.

Shod dekanov.

Presvetli škof je v početku seje gg. dekane srčno pozdravil. Omenil je, da si je za shod izbral ravno praznik velikega papeža Leona I., ki je premnogo storil za častno in večno korist svete cerkve, ker tudi današnji shod se ima posvetovati o prevažnih zadevah naše škofije, ki morejo globoko poseči v častno in večno prid našega naroda.

O prvi točki je referent kanonik Kalan poročal o značaju družabnega gibanja sploh in pri nas posebej. Povdarjal je posebno nalogo, katero ima duhoven v tem gibanju, duhoven, ki mora skrbeti za vse stanovne, posebno pa za vse one, ki so najbolj v nevarnosti, da ne propadejo. Naglašal je, kako je potrebna gospodarska organizacija, ker le združeni stanovi se morejo obvarovati, da ne poginejo in da jih veliki kapital ne zaduši. Omenjal je, kako hvalevredno je požrtvovalno in nesebično delovanje mnogih duhovnov v ta blagi namen. Pri tem pa treba, da duhoven, kjer dela, dela mirno, modro in previdno, posebno pri ustanovljanju konsumnih društev. Predlagal je, naj se za to v semenišču poskrbi, da se bogoslovci o družabnem gibanju točno podučijo; naj se razne zadruge ustanovljajo po dejanski potrebi, naj se duhoven, vzlasti ako misli, da je v kakem kraju potrebno tudi konsumno društvo, o tem posvetuje s svojimi predstojniki, da se na temelji točnih informacij vzlasti od strani vodstva gospodarskih društev določi, je li tako društvo res potrebno, naj se v konsumnih društvih, ako se je kje prodajalo, preneha s prodajo žganja, naj se omeji točenje vina na drobno in naj se dela na to, kar je tudi želja centralne zveze, da se konsumna društva razširijo v gospodarske zadruge.

Po daljših razpravah se je naglašalo, da je duhoven dolžan tudi v gospodarskem oziru na-

rodu pomagati, ali da naj, razven v slučaju potrebe, če sposobnega lajika ni, ne stopa na čelo gospodarskim društvom, pač pa naj jih dejanski in moralno podpira.

Za tem se je govorilo o nameravanih katoliških zavodih. V daljšem govoru je Presvetli pojasnoval vzroke, zakaj je to veliko idejo sprožil, način in pota, po katerih je skušal pozvedeti vse potrebno, da li se bode osnova mogla izpeljati, posebno da se prepriča, je li to po volji božji. Pravi, da Boga ne smemo skušati, torej ne pričeti velikega dela, dokler nimamo v rokah precej sredstev in ne vidimo poti, po kateri se bodo še ostala dobiti mogla. Ako je to razvidno in ako je delo res na čast božjo in izveličanje duš, potem ga pa le začnimo zaupajoči na Boga, ki bo vse tako vodil, da se delo srečno dovrši. Omeni, da se je o tem prepričal v Bosni pri velikih podjetjih p. t. nadškofa vrhbosenskega, ki pri nobenem podjetju ni imel s početka toliko sredstev in tudi ne za prihodnost toliko upanja, kakor ga imamo mi za naše zavode. Trdi, da je vselej ravno v času, kadarkoli ga je večja skrb pritiskala, dobival prav posebne tolažbe in pomoči in spodbude. Zato ga navdaja veselo prepričanje, da bo nameravano delo uspelo, vsaj so ga odobrili sveti oče in potrdili cesar.

Pri tej priliki pokaže gospodom tudi prelepe načrte za zavode, kakor jih je pred nekoliko dnevi prejel od gospoda Vancaša. Načrti so se vsem posebno dopadli; dovolj je prostorov za vse potrebe, lepo so razvrščeni vsak na pravem mestu, zraven pa ima vsa zgradba tudi kaj ukusno zunanje lice, da bo pravi kinč za belo Ljubljano. Pokazal je tudi točno sestavljen proračun, povedal dose-danje prispevke naroda in duhovnov, načrtal vire za zidanje in vzdrževanje zavodov ter opomnil, da so na isti način v Briksenu nabrali že v samo vzdrževanje okoli 800.000 gl., v Gradcu pa mi-

lijon. Po raznih opombah in mnogih lepih svetih so se zbrani zedinili v načinu, kako se bo za zavode mirno, toda trajno delalo.

O tretji točki, o romanju v Jeruzalem, je poročal gospod kanonik Sušnik. Sklenilo se je, da se sestavi odbor, ki naj vse potrebno pripravi. Presvetli je omenil, da je slovensko romanje priporočil Njegovemu Veličanstvu cesarju, ki je veselo rekel, da je to cerkveno in patrijotično delo; povedal je tudi, da je v Jeruzalemu za mesec oktober stanovanja Slovincem že zagotovil. Duhovno vodstvo, vsakdanje govore namreč in petje bodo oskrbeli vneti naši očetje frančiškani. Ves program pa bo sestavil omenjeni odbor. Gospod kanonik Sušnik je pripravil poziv s programom o najglavnejih točkah, kateri naj se da tiskati in katerega naj objavijo naši časniki. Od sedaj bodo naši listi tudi donášali popis pota, po katerem bomo šli. Tiskala se bo posebna knjižica, ki bo obsegala popis, potem kratka premišljevanja na raznih svetih krajih, razne molitve in pesme; dala se bo brezplačno vsacemu romarju v roke. Poyabili se bodo tudi Slovenci bližnjih škofij, da se udeležijo, ter se bolj gotovo dopolni število udov do 500, ker manj jih radi stroškov ne sme biti.

O češčenju božjega Srca Jezusovega je kaj lepo govoril prelat Flis. Prav želeli je, da bi morda škofijski list ta govor ponatisnil. Predlogi se ozirajo na društvo sodalitas Sacerdatum, na čestilce sv. Rešnjega Telesa in na praznovanje vsacega prvega petka, odnosno vsake prve nedelje v mesecu. Odobrene predloge bo prinesel prihodnji škofijski list. Omenimo to, da se bo g. urednik »Venca« naprosil, naj nam v »Vencu« polagoma razloži potrjene litanije na čast presv. Srca Jezusovega. Molile se bodo namreč vsak prvi petek v mesecu, ali pa po deželi vsako prvo nedeljo po krščanskem nauku, namesto litanij lavretanskih, pa bi mogli duhovni pri krščanskem nauku kaj

LISTEK.

Iz življenja.

(Slike. Piše Vek. Potočnik.)

(Dalje.)

1. Na peronu.

»Fiiit! . . .«

Rožljanje železnih verig, ropot koles, nepretrgano, enakomerno zvonjenje kolodvorskih zvoncev, ki je naznanjalo prihod vlaka, se je mešalo s krikom, glasnim govorjenjem, smehom prihajajočih in odhajajočih potnikov.

Gledal in bral sem plakate, ki so v bombastičnih besedah vabili v kopalnišča, hvalili krasoto pogorskih krajev, oznanjevali najboljše hotele v Gradcu, na Dunaju . . .

»Deset minut, deset minut!« je hreščeče klical debeli sprevodnik.

Še deset minut!

In znova sem začel čitati naznanilo planinskega društva, ki je v izbranih, pesniških besedah slavilo lepo lego novega hotela, udobnost, koje ponuja utrujenemu turistu visoko na planinah blizu večnega snega.

»Gospica, milostiva! . . .« sem slišal za seboj.

»Ne nadlegujte me vedno, saj vidite, da ste mi sitni — —«

»Hm, in vendar, kaj hočete . . .«

Govorila sta nemški; on nekako nosljajoče, ona z dunajskim naglasom.

Bila je krasna.

Njene velike, črne oči so gledale brezupno, njena hoja je bila nekako boječa.

»Ne odtegujte se mi, gospica; saj vidite, da skrbim prav po očetovsko za vas.«

»Po očetovsko! . . .« je dejala s pikrim, ironskim naglasom.

»A? Vi se bojite, da bi — da bi . . .«

»Da — brez zamere, gospica — da, nekoliko sem nezaupljiv, pa prosim, brez zamere . . .«

In ona se je nasmejala, čudno, grozno. V tem smehu je bil ves njen obup, vse njeno zlo.

»Brez strahu, gospod Schönheim; toda ne vsiljujte se mi s svojo uljudnostjo, s svojo — očetovsko skrbjo, ki vam pristoja tako slabo.«

»Pa vendar, nekoliko bolj prijazno lice mi pokažite; saj veste, da sem vas rešil gladu, da sem vas rešil iz predmestnega blata, močvirja . . .«

»Iz blata, močvirja . . .« je mehanski ponovila. »Rešili gladu — —«

Zopet se je igral na njenih ustih piker smeh. Opazila sta, da poslušam.

»Odhod, odhod! . . . Vstopite, hitro, brzo . . .«, so kričali sprevodniki ter loputali z durmi vozov.

»Prosim, gospica,« je dejal svojeje spremeljevalki.

»Le brez skrbi, gospod Schönheim; nič se ne bojte policije; saj grem — rado voljno.«

Zadnjo besedo je posebno naglasila, kakor da bi hotela samo sebe prepričati.

In šla je za njim.

V meni pa je vrelo . . . Najraje bi poklical stražnika; toda ona gre — rado voljno.

»Nazaj ne morem,« je siknila stopivša v voz. Žrtev — modernega veka! . . .

2. Za zasluge.

»Oče naš, kateri si v nebesih . . . Zlata go-spa, glejte me, ubogega reveža! . . . posvečeno bodi tvoje ime . . . izgubil sem v vojski desnico . . . pridi k nam . . .«

Berač je globoko vzdihnil.

Mimo njega so se sprehajali meščani, dame v šumljajočih krilih, koketne gospice, častniki.

o tem spregovoriti, in na temelju litanij ljudem prelepo pobožnost razjasnjevati. Kjer skupno glasno molijo presveto Telo, tam se more dotično uro izpostaviti; ravno tako morejo tudi duhovni zbrani v dotične konference pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom svoje molitve opraviti.

Nazadnje je Presvetli govoril o drugem katoliškem shodu prihodnje leto v avgustu ali septembru. Omenjal je prekornostnega ploda, ki ga je prinesel prvi shod; našteval potrebe, da se skliče drugi, ki naj bi bil v prvem delu poklonstvo Jezusu Sinu Božjemu, ter naj bi črtal koristno delovanje sv. katoliške cerkve sploh, posebno pa med Slovenci; v drugem delu pa naj bi najbolj pereča vprašanja, ki so sedaj v razvoju, vsestrano preresel, nekako zbral dosedanje vspehe in na temelju teh zasnoval novo še živahnejše delovanje. Vsi navzoči so ideji pritrdili. Začelo se bo torej pripravljati za drugi katoliški shod.

To so najglavnejše misli in osnove, o katerih se je govorilo. Presvetli škof se je izjavil, da misli vsako leto po beli nedelji dekane poklicati na posvetovanja, ki naj bi bila kakor vaja in priprava za škofijsko sinodo, ki se bo skušala poklicati, ko škof vizitacijo vse škofije opravi.

● konsumnih društvih in njih nasprotnih.

(Govoril g. P. Hauptman na shodu gospodarskih zadrug.)

Povsod uvidevajo dandanes nižji sloji človeške družbe, da z onim liberalnim geslom o prostosti človeka je bilo slabo zanje preskrbljeno. Razdrla se je nekdanja zadruga organizacija raznih stanov, katera je dajala posameznikom pravo, močno veljavo ter prostost. Posamezniki se pa oropani svoje prostosti ne morejo in ne znajo braniti. Konec devetnajstega stoletja je privedel zopet človeško družbo do spoznanja, da oni liberalni princip o prostosti je bil le nekaterim v korist, ogromni večini pa v škodo. Zato se pa ljudje povsod vračajo k zadrugnemu življenju.

Družijo se rokodelci v produktivne zadruge, da skupno naročajo surovine in jih obdelavajo ter spečavajo.

Kmetovalci snujejo razne gospodarske zadruge, da naročajo skupno naravnost od producentov svoje potrebščine, ter je zopet naravnost konsumentom prodajajo in s tem opuščajo razne prekupevalce.

Umevno je, da so prišli ljudje na misel skupnega delovanja tudi v jedni stroki, katera je za nižje sloje človeške družbe najbolj občutljiva — namreč na preskrbovanje življenskih in sploh svojih vsakdanjih potrebščin.

Tako združenje ljudij, da skupno naročajo blago in je za dnevne cene med seboj dele ozioroma prodajajo, imenujemo konsumno društvo; ko se pa iz letnih računov pokrijejo upravni stroški, oddajo se določene svote v različne rezervne fondе, ostanek pa se odda nazaj posameznim udom po velikosti vložnega kapitala (deleža) in kupljenega blaga (skupila) v obliki dividende.

To je pomen in korist teh zadrug, v katere se navadno družijo pomoči najbolj potrebni sta-

V pretrganih stavkih je molil berač brez desnice Gospodovo molitev ter prosil majhnega daru. Večina ga ni pogledala, le tu pa tam je vrgel kdo kak novič v njegov klobuk.

Saj človek revščino tako nerad gleda! . . .

»Bog vam povrni stotero, zlata, dobrotljiva gospa, molil bom za vas«, se je zahvaljeval.

»Češčena si Marija, milosti polna — — —«

Na prsih so se mu svetile tri svetinje, dobil jih je kot nagrado za — izgubljeno desnico.

»— — mati Božja, prosi za nas grešnike . . . Gospod, tudi jaz sem bil vojak, vrl, hraber vojak . . .«

Visoki častnik, kojega prsi je krasilo več svetinj, je vrgel v beračev klobuk belo petico ter se — menda zadovoljen s svojo dobrotljivostjo — nasmehnil in uljudno prikimal.

»Dober gospod! . . .« je mrmral berač. »Srečen, da ni izgubil zdravih udov . . . Bog mu povrni — — Koliko krasnih svetinj mu je naklonil cesar za zasluge, hrabrost — —«

Siromak pač ni vedel, da je oni gospod član veljavne in vplivne — grofovske obitelji.

(Dalje sledi.)

novi človeške družbe, n. pr. delavci, rokodelci, kmetje, nižji uradniki.

Oglejmo si nekoliko razmere med trgovci in temi konsumenti, da uvidimo že iz tega korist združevanja v označeno svrhu.

Vsi ti stanovi, posebno po deželi, kupujejo svoje potrebe navadno le pri malem trgovcu in to v mali meri. Vsled tega morajo veliko dražje plačevati, kakor tisti, ki si lahko več skupaj naroča. Umevno je, da je v teh trgovinah tak odjemalec navadno na slabšem tudi glede kakovosti. Imovitejši naročajo si včasih iz mest ali od daleč po več skupaj in si lahko vedno prebirajo, kar pa revnim ni mogoče. Večkrat se pa zgodi, da mora ubožnejši konsument kredit vpoštevati n. pr. delavec šele ob mesecu ali tednu dobiva svojo plačo, s katero že itak borno izhaja. Kedar je potreba najedenkrat več skupaj izdati za obleko, ob boleznih itd. — treba se je tudi zadolžiti. Kmet ima redne potrebe in z njimi redne stroške a kaj neredne dohodke od živine in letine odvisne. Rokodelec ima vsakdanje potrebe, a je odvisen od plačnikov in zaslužka v raznih sezonah.

Kedar so pa razmere take, tedaj ima brezvesten trgovec železo vroče, katero trdo drži s kleščami — dolgovi — in lahko toliko huje izkoristi s cenami in kakovostjo.

To je nekaterim trgovcem zelo ljubo in ugodno, zato si skušajo ohraniti odjemalca v tem stanju in se račun vleče skozi leta, saj ga niti dati nočejo. Posebno na deželi se to opaža.

Ljudje navadno zaupajo in sami ne zapisujejo, nazadnje pa se prikažejo difference pri računih, da se za glavo prijemljejo. Zgodi se, da jim, kedar kaže tožba, celo kar desetake in več opuščajo. — Kako to?

Poznam kraj in osebe, kjer vozniki leta vozijo les trgovcem, povprašujejo za račun, a se vedno odklada. Kedar pa pride do tega in mislijo, da bodo še nekaj dobili, — pa pridejo z računom 200 ali še več goldinarjev razločka. A pomagaj si — oni imajo knjige, njim se verjame

Pri malih trgovcih je pa večkrat to, kar drugače ni mogoče. Sami delujejo v omenjenem krogu, med revnimi odjemalci. Sami prometnega kapitala nimajo, so sami odvisni od kredita in so le oskrbniki večjega kapitalista, nekake filijale, ki spravljajo v odvisnost sebe in odjemalce.

Vse to se zamore odvrniti na mnogih krajih s skupnim naročanjem. In kolike so vender koristi skupnega naročanja v društvih!

1. Zamorejo zadruge kar naravnost od pridelovalcev, poljedelcev, vinogradnikov, tovarnarjev, ker se lahko za več časa in skupaj preskrbe — naročati in jim ni treba raznih prekupevalcev, komisijonarjev, katerim gotovo nekaj ostaja. S tem tudi vzlasti glede pridelkov nastaja odpor proti velikemu kapitalu.

2. Prihrani se s skupnim naročanjem mnogo pri vožnji. Je pač velik razloček, ako se naroča blaga cel vagon ali pa v malih množinah. Koncem leta narasejo velike svote.

3. Niso toliko odvisna od borznih cen. To vsak ve, da se cene glede sladkorja, žita itd. zelo spreminjajo.

Ako tedaj konsumno društvo, ki že nekaj let deluje in dobro ve za množino potrebščin svojih konsumentov, ker vsega ne more dobaviti od pridelovalcev samih, lahko sklene ob ugodnem času tudi pogodbo z večjimi trgovci, in potem se ni bati tolike nestalnosti cen. Zato se ve je treba razuma, skušnje in previdnosti. A zgube se pri tem ni bati, ker ima gotove odjemalce na drobno — med tem ko večji trgovec lahko svoje odjemalce izgubi, kadar drugod cene padejo. Koliškega pomena bi bila tu zveza in centralno skladišče za nekatere stvari, kakor na Angleškem, v Belgiji itd.

4. Zadruga navadno razpolaga z večjo gotovino in zamore za gotovo ceneje kupovati; ima večji kredit, ker je plačilo gotovo, in si s tem zagotovi vselej tudi popust. To pa je pri malih trgovcih malokdaj mogoče in mora še zamudne obresti pokrивati odjemalec. Pri 40.000 gl. skupila je letnih okr. 800 gl. — lepa svota!

5. Velike koristi so kons. društva tudi z oziorom na red svojih udov v gospodarstvu družine. Vsak ima navadno svojo knjižico, v kateri je natančno vse zabilježeno, kar kupi v prodajalnici. Lahko ob letu vidi, kje bi se dalo kaj prihraniti; vidi, koliko ima izdatkov vsako leto, na kar sicer

ni mislil. Vsak krajcar, za kateri je na up vzeli, je zapisan. Ni se mu treba bati izkoriščevanja.

Ker se o pravem času terja in se mu le do gotove svote kreditira, obvaruje se marsikateri lahkomišelnosti in nepremišljenega zadolževanja.

6. Ves dobiček ostaja naposled spet le lastnina zadržnikov, ker se jim potem, ko so se založili rez. zakladi, razdeli in povrne po razmeri skupila.

7. Koristno je pa kons. društvo tudi neudom. Ono je regulator cen. Zabranjuje karteje, ki so tudi med malimi trgovci kaj radi v navadi.

Pomislite, ako je v kraju 500 gospodarjev, katerih vsak na leto na ta način le 10 gl. prihrani, je to letnih 5000 gl. — v 10 let 50.000 gl. — to se pa že pozna med stanovi, ki se morajo trdo boriti za vsakdanji kruh in si zamorejo le malokdaj kaj prihraniti.

8. Pri zadrugah se cene določajo po nakupu sporazumno v odboru in so stalne. Udu se ne preceni, ampak je za vsacega jednako, bodisi bogat ali reven, tam se nikomur ne prilizuje.

9. Tudi v moralnem oziru zadruga mnogo stori in upliva že glede medsebojnega spoštovanja, jedinstvi, zavesti skupnosti in zmernosti. Prepoveduje se ostro dajati pijače čez mero ali uro.

Ker se ne gleda le na dobiček, se s tem kolikor toliko ceneje oddaja vino — in zadržuje žganjpitje.

Zato vidimo, da so se kons. društva kaj hitro udomačila že pred 30, 20 leti po Angleškem, Francoskem, Nemčiji, Švici, v najnovjšem času tudi v Avstriji in Italiji.

Lani na 30. (letnem) kongresu je Angleška imela 1½ milj. udov kons. zadrug in dobička 6¼ mil. funt. sterlingov.

Najbolj napreduje Švica. Ondi je bilo l. 1887 690 zadrug, 1895 pa 2500, jedna na 1200 duš. Posebej pa napredujejo kons. društva; l. 1894 bilo jih je 192. l. 1895 204 — brez kmečkih zadrug, ki tudi nič družega niso. Zelo različna so po številu udov. Največji je baselski s 13.000 udi. — L. 1897 je prišlo na 11.300 udov eno kons. društvo, toraj v tem prvo mesto, (na Angl. 27.000, Francija 35.000, Nemčija 38.000). Dobitka je bilo l. 1894 1.945.700 fr. in 8% dividende na skupilno svoto, brez tega, kar se je izdalo v rezervni fond. — Baselsko kons. društvo ima največji trg z mlekom in vinom, da od udov niti več deležev ne zahteva.

Najobširnejša organizacija kons. društev je na Angleškem, rel. največja in najlepša v Švici, kjer je to zadrugništvo najbolj poljudno in sloni na socialnem principu. Akcijonarjev, kakor na Angleškem, ki mnogo spravijo v svoj žep — tu ni.

Italija tudi ne zaostaja v zadnjih letih. Iz statistike l. 1897 se razvidi, da je bilo l. 1895 478 zadrug registrovanih, 535 neregistrovanih, skupno 1013, v 286 z. 19½ m. m. skupila. — Prodajajo po dnevnih cenah zelo nizkih, (neudom tudi). (Na Nemškem do 89). — Dajo dividendo in zalagajo rez. fondе.

Leta 1896 bilo je v Avstriji 324 nem. kons. društev s 70.000 zadržniki, ki imajo sedaj dve zvezi.

Sedaj mi je spregovoriti še o nasprotnih naših društev.

1. Med te štejemo v prvi vrsti interesovane kupce, ki se čutijo prikrajšane v svojih koristih. To je pač umevno, če tudi ni vselej pravično, ker hočejo za-se svobodo, za druge pa sužnjost. Ako se upošteva, da si marsikje v primerno kratkem času relativno nakopičijo nekateri ogromno premoženje, se vidi, da ne delajo samo s poštenimi sredstvi.

Zgodi se večkrat, da se tak kupec, ki začne brez trgovske vednosti, vsede v vas in kmalu mu je vse dolžno, začne hiše in posestva kupovati, to je pa nekaterim krogom vender vse prav.

Pripoznati moramo, da so nekateri res oškodovani po takih zadrugah. A če se hoče pomagati in za občni blagor večine prebivalstva kaj koristnega upeljati, je povsem umevno, da zamorejo pri tem eksistence škodo trpeti. A potem bi se tudi ne bile smele železnice graditi — ker so prišli ob zaslužek ob velikih cestah gostilničarji in vozniki, po mestih fijakarji vsled tramvajev itd. Tako so po produktivnih, gospodarskih zadrugah oškodovani prekupevalci. Poljedelci n. pr. skušajo svoje pridelke naravnost spečavati, koliko jih izgubi pri tem svojo eksistenco, napravljajo svoje

klavnice itd. — Akoravno je združno življenje neprecenljive koristi za splošno prebivalstvo, vendar zahteva tudi kako žrtev, kajti vseh zadrug smer je pač ta: svoje ude za kako podjetje organizovati, tako da jih skupno napravi vse za same podjetnike, v stroki, ki je bila do zdaj v rokah drugih ljudi. Prejšnji lastniki tedaj vidijo v teh novih podjetjih svojih nekdanjih odjemalcev vspešno konkurenco, zmanjšanje klientov in skušajo na vse mogoče načine in vsa usta svetu predstavljati kot škodljivo podjetje, naravno ker je za nje škodljivo; konsumna društva dražje prodajajo in slabeje blago, trde v jedomer tisti, ki udje niso.

Nadalje se čujejo očitanja: Konsumna društva zapeljujejo k pijančevanju, navajajo k zapravljenosti, ob vse premoženje bodo udje, akoravno so prej tudi živeli od jedi in pijače in tudi niso kakor Afrikanci brez obleke in obuval hodili ne v mrazu, na vročini, samo da so morali precej dražje kupovati. Tako govore mnogi, ki so jih do zdaj najhuje drli.

Ta boj, katerega bojujejo po meri svoje moči in veljave nasprotniki, je različen: s tožbami na vlado in druge organe, sumničanjem, posebno pa z lažjo, katera je najcenejša, posebno pri nas. To se pa vrši tudi drugod, v Nemčiji itd. Navadno se od boja žive kaj dobro eksistence, ki niso niti trgovci, ali lahkomišljeno nočejo delati in če jim slabo gré, namestu na svojo lenobo, obračajo pozornost na konsumna društva.

Ali malemu obrtniku je mogoče vendar še vedno, ako sam dela, shajati. Skupno s konsumnim društvom lahko naroča vino in druge potrebe — posebno na deželi — ker iz posameznih vasij celo uro daleč ne hodo hodili malenkostij kupovat.

Tožijo tudi mali obrtniki, da jim slabo gre. Kje je vzrok? Na deželi se vidi, da kakor gobe rasejo prodajalnice in gostilne, po vaseh po 2 celo 3 v jedni vasi ljudje; ki niso za trgovce dobili najmanjše izobrazbe, puste svoje rokodelstvo, prej zapravijo posestvo, potem pa na up odpro trgovino, ker se ložje živi.

Na Nemškem v okrožju Konstanca je trgovinska zbornica meseca nov. vsem malim obrtnikom tiskane vprašalne pole poslala, v kateri berem poleg družih vprašanj tudi to-le: Ali vam je znano, kako se množe male prodajalnice? Od l. 1882—92 jih je naraslo za 112% toraj je 10. trgovcev nad 11 novih priraslo — da so v veliki množini nevesči v svojem poklicu? Ako se omeje gospodarske zadruge, konsumna društva — ali bo kaj pomagano?

Ali bi ne bilo najbolje, da se toraj mali obrtniki organizujejo, napravijo skupno skladišče! Žal da se za to mali obrtnik nikjer ne zmeni in le konkurenco hoče s tožbami in silo uničiti.

V drugi vrsti so nasprotniki večkrat razne oblasti, ker poslušajo tožbe proti društvu, posebno ako jih veljavnejši nasprotniki zadrug podpirajo. In ti sami so večkrat udje raznih zvez, akcijskih podjetij, v svrhu dosege svojih koristij! To se navadno godi pod krinko varstva srednjega stanu! Prazna fraza!

Izhaja pa nasprotje velikokrat od tod, da ne marajo združevanja nižjih stanov — ako se tudi v tem oziru najbornejšim in pomoči potrebnim stanovom pomaga. Saj vidimo, da mnogokrat uradniki in drugi sklepajo taka društva — a nižjim stanovom so nasprotni in jih ovirajo. Saj mali trgovci se tudi že snujejo v zadruge, da skupaj naročajo, skupaj proizvajajo, toraj boj proti engrosistom.

Ako pomislimo, da država celo podpira druga združevanja, prod. zadr. gosp. z. itd., bila bi očevidna in kruta sila, katera bi se godila v boju samoobrambe podpore najpotrebnejšim slojem, ki se (delavci, rokodelci, kmetje) morajo truditi za vsakdanji kruh. Ta boj je naravnost proti malemu kapitalu obrnjen.

Država dopušča celo velike zadruge kupcev, akcijskih, kartelev — le revež in trpin naj bi te pravice ne smel uživati, in se s svojimi sredstvi ne smel združevati!

Omenim še, da imajo konsumna društva tudi politične nasprotnike in to le ne pri nas, marveč povsod. Na Nemškem so šli n. pr. celo do cesarja tožiti in zahtevati, naj se razpusté konsumna dru-

štva, ker so to torišča »socijalne demokracije« (!), ker so v nekaterih odborih v načelstvu socijalno-demokratski vodje. Pri nas, se vé, so to preklicani klerikalci, ki jih vodijo skoraj povsod! Ali pa je nasprotnikom v tem pogledu kaj upanja, da dosežejo svoje namene? Drugega pač nimajo, kakor prenesti zakon iz l. 1873. Toda kako bi tako zahtevo opravičili s svojim liberalizmom, to je druga stvar.

2. Kapitalisti. Vse države sklepajo, kako bi se mogli pogubni karteli med veletržci, tovarnarji in sploh producenti odstraniti. A v tem boju proti kapitalu izvedle niso nobene izdatne postave, veliki kapital ima 1. povsod svoje zveste oprode, 2. si vé pomagati s svojimi bogatimi sredstvi. — V tem oziru se lahko zelo vspešno bojujejo zadruge in med temi ne v mali meri konsumna društva — kakor se vidi v napravi skladišč.

Boj proti konsumnim društvom, kjer mali svoja sredstva skladajo, da bi skupno bili boj proti mogočnemu kapitalu, ki jih izkorišča, je boj proti malemu kapitalu; to se pravi kartelom, raznim producentom orožje v roke dajati, konsumentom-revežem pa orožje iz rok jemati.

Boj proti konsumnim društvom, v katerih se najpotrebnejši sloji človeške družbe združujejo in je največ zastopan delavec in manjši kmetovalec, je boj proti delavcem in kmetom.

Ako se ozremo, da so naši nasprotniki danes tudi zbrani, da ta boj do skrajnosti razvemo, moremo z vso odločnostjo reči, da v ta boj posegati nimajo nobene pravice; kar pa nas je tu zbranih, pa z mirno vestjo lahko rečemo, da se borimo za one, ki so najbolj potrebni pomoči!

Cerkveni letopis.

Zidanje cerkve v Lučinah.

Zdaj se po Kranjskem zida mnogo novih cerkva, nekaj s potrebe, še več porušenih vsled potresa. — Tudi v naših oddaljenih ter malo znanih hribih smo pričeli že lansko leto z žive potrebe graditi novo cerkev v čast sv. Vidu, našemu župnemu patronu. Stara cerkev je bila silo majhna in slaba, morda najubožniša cerkev v celi naši škofiji. Pa kaj tudi čuda, saj je bila do pred dobro sto leti le podružnica Poljanska, in še le 1784. leta je bila soseska lučinska odtrgana od Poljan ter povzdignjena v samostojno lokalijo. K sreči je bil okoli leta 1669 prizidan precej velik in trden zvonik, tako da je bilo treba misliti le na novo stavbo cerkveno. Bila bi se jela nova cerkev zidati že poprej, a ni bilo mogoče zlepa dobiti primernega načrta in tako se je toliko potrebno delo le odkladalo. Naredil nam je naposled načrt na podlagi obrisa, ki nam ga je bil že izdelal g. nadinžener Žužek, ko je bival še kot okrajni inžener v Kranju, g. arhitekt Jeblinger iz Linca in zdi se nam, da se mu je v glavnih ter podrobnih rečeh prav posrečil. Stavba, ki je bila lansko jesen do strehe dozidana in pokrita, sredni del tudi že zaobčen, je sicer vseskozi preprosta, a čedna in prostorna, zlasti je poskrbljeno za vse pri župni cerkvi potrebne prostore, n. pr. za spovednico, shrambo, Božji grob i dr. Letos se bode še ladja zaobčila, napravil zadej pevski kor, ter sploh vsa zgradba dovršila do jeseni, da se bode mogla služba Božja, ki se je to zimo le za silo v njej vršila, prihodnjo zimo že dostojno v njej opravljati. Preteklo poletje, in tako bode tudi še letos, smo si morali pomagati z nalašč v to zidano kapelico sv. Vida, kjer se je hranilo sv. R. Telo, opravljala sv. maša ob delavnikih, pa tudi o nedeljah in zapovedanih praznikih opravljala služba Božja, ljudje pa so morali stoje pod milim nebom opravljati svojo pobožnost.

Za novo cerkev so domači župljani radi ter mnogo darovali v novcih in materijalu (koliko pa je bilo le tlake!), in tudi bližnji sosedje, ki radi k nam zahajajo k službi Božji, so nam mnogo pomagali pri tlaki in z novci. A žal, da je naša župnija tako majhna — šteje le 23 celih kmetijskih posestev z všteti polovičarji in tretjinarji ter dobro 500 duš — tako da se bo le z veliko težavo dalo nabrati doma in v sosesčini potrebnih novcev za stavbo. Koliko pa bo še stala notranja oprava, predno bo v novi cerkvi vse v redu! Toda v zaupanju na pomoč Božjo ter dobrih ljudi smo novo cerkveno zgradbo pričeli in tega upanja tudi zdaj ne izgubimo.

Bi se li v naši domači deželi Kranjski, kjer se zdaj v obče toliko stori v dobre namene, ne našel med preč. duhovščino ali pa tudi slavnim slovenskim občinstvom ta ali oni prijatelj in dobrotnik, ki bi nam k notranji opravi naše nove cerkve sv. Vida drage volje kaj pripomogel? Naj se nam ta prošnja ne jemlje za zlo, saj »svet — po pregovoru — na prošnji sloni«, in zaistino ne prosili bi, ako bi ne bila nujna potreba. — Darovi se lahko pošiljajo zdolaj podpisanemu ali pa slavnemu uredništvu »Slovenca« in »Domoljuba«.

V Lučinah na belo nedeljo 1899.

Anton Dolinar,
župnik in rojak lučinski.
P. Gorenjavas.

Socijalne stvari.

Industrijalna poduzetja.

»Hrvatska Sloga« na Sušaku prinesla je pred kratkim sledeči zanimiv članek, kateri jasno kaže, kako po mačehinsko da skrbijo Mažari za svojo kraljevsko družino Hrvatsko. Vse njih namere gredo le na to, da jo materijalno in duševno vničijo, da postane njih robkinja, da se jim vda na milost in nemilost. In vendar hočejo narodovi izdajalci — vladina stranka v Zagrebu — tlačeni narod prepričati, kako dobre namene da imajo Mažari s Hrvati.

Novi ministerski predsednik svetuje sicer nekaj boljega, ali zelo dvomimo, ako bo tudi izpeljal. Dejanj hočemo, ne obljud. — Kakor zdaj stvari stojijo, je še neverjetno, da bi Mažari opustili svoj cilj in namen — materijalno vničiti Hrvaško — in da bi jim hoteli postati ljubeznjivi zavezniki. Italijanski pregovor pravi, da lesica premeni dlako a ne navade — tako je tudi z našimi požrešnimi sosedi. Sledeči članek iz Hrv. Sloge potrjuje ta naš dvom o poboljšanju.

Povodom mažarske krize, še zlasti o priliki kvotnih deputacij čulo se je iz ust mažarskih državnikov, da je nastopil najugodnejši čas, da se Ogerska pogumno postavi na lastne noge glede industrije, da ji ne bo treba dobivati iz Avstrije industrijalnih proizvodov. Ko bi namreč bilo proglašeno samostalno carinsko področje — do česar bo gotovo enkrat došlo — tedaj bi ogerska financa vzdignila visoke carinske tarife, da prepreči uvoz avstrijskih industrijalnih proizvodov. Se ve, da to ni še za sedaj primerno, ker na Ogerskem ni še zadosti industrije, ki bi potrebam zadostovala. Iz govora nove glave mažarske vlade ministra Szella moglo se je opaziti, da pokaže veliko važnost v industrijalni razvitek in sicer čim hitreji tak razvitek na Ogerskem; a v svojem nagovoru hrvatskim poslancem v skupnem og-hrv. saboru naglasil je, da bo nova vlada osobito na to gledala, da z raznimi investicijami povzdigne tudi na Hrvaškem razna industrijalna poduzetja, da bo Hrvatska tudi na tem polju jaka. — Zares začudili smo se temu nenadnemu preobratku v narodno-gospodarski politiki mažarske vlade glede Hrvaške, pa da dokažemo opravičenost našega čuda in dvojbe, hočemo razodeti neke nebotilne dokaze, da mažarska vlada ni do zdaj ne samo nikakor podpirala industrijalnih poduzetij na Hrvaškem, ampak bila jim je odločno protivna. Tukaj so sledeči dokazi.

Pred kakimi petimi ali šestimi leti začel se je bil zavzemati neki belgijski sindikat za Hrvaško in je zato poslal tje enega svojega člana, da pogleda, ali bi se moglo na Hrvaškem koristno uložiti kapital, kateri nima v Belgiji več mesta za koristno namestitve.

Radilo se je takrat o kopanju oglja na rudnikih na Hrvaškem, a mislilo se je celo odkupiti vse tamkajšne ogljenokope, ki ležijo mrtvi ali zavoljo pomanjkanja prometnih potov ali pa pomanjkanja kapitala. Sindikat je podvzel vse mogoče iziskovanje, začel je že celo z dogovori z lastniki ogljenih posestev. Ker smo pa mi, kakor je že znano, glede te točke narodnega gospodarstva odvisni od Ogerske, ker so tudi prometne zveze odvisne od Ogerske vlade, ministerstva trgovine, moralo se je povprašati v Budapešti, ali bi dala vlada temu podvzetju kakšno koncesijo, kakor se navadno dajejo glede davkov, železnične cene, dovoljenja zidanja postranskih železnic itd. Odgovor bil je popolnoma jase. Tedajšnji mini-

ster trgovine je kar kratko odgovoril članom sindikata:

Ako se hočete odločiti za kakšno podvzetje na Hrvaškem in uložiti vaš kapital, da povzdignete tam industrijo, mi vam ne damo nobenih pogodnosti, nobenih koncesij ne glede na železnične tarife, ne glede davkov. Ako hočete koristno uložiti kapital, eko vam ogrskih rudnikov, kjer bode te našli našo pomoč, vsa polajšanja, kar jih država more dati in jih daje, ali samo na Ogerskem, t. j. na ogerskem teritoriju. — Seveda je moral belgijski sindikat popustiti vsled tega svojo osnovo, da bi kaj započel na Hrvaškem, znajoč, da bi vsled odločne protivnosti ogerske vlade podvzetje hitro v začetku zapelo, ali da ne bi se moglo niti razviti. Tako je bilo. Namesto na Hrvaškem uložili so potem svoj kapital na Mažarskem in sicer na južnem Ogrskem.

V Reki se je dogodil še drugi znamenitejši slučaj, kateri kaže, kako da trgovinsko ministerstvo podpira hrvaško industrijo. Pred dvema ali tremi leti došli so v Reko neki francoski kapitalisti, kateri so zvedeli, da na Ogerskem in Hrvaškem ni še nikake tvornice za barvo, in so iskali pripravnega mesta v Reki. Ker se kaj takega zelo težko najde in samo za velike svote, svetoval jim je francoski konzul Sušak. Tu so našli Francozi jako pripravno in veliko zemljišče za zelo nizko ceno. Pričeli so se pogajati z gospodarjem in malo je manjkalo, da se ni pogodba podpisala. Mej tem opomnil je nekdo Francoze, da naj se obrnejo na vlado v Zagreb in jo vprašajo, kako bi se moglo dobiti kaj polajšav od dotičnih oblastij. V Zagrebu povedali so jim čisto resnico, da vlada ni v tem kompetentna, ampak da naj se potrudijo k finančnemu in trgovinskemu ministerstvu v Pešto, ki so za Hrvaško kompetentni forum. Francozi so šli v Pešto, a kaj so zvedeli? To, kar belgijski kapitalisti: »Ako bode te napravili tvornico na Sušaku na Hrvaškem, ne dobite nobenih koncesij; ali kaj vam treba Sušaka, tam vam je Reka, idite čez Rečino, najdete si zemljišče, pa bode te dobili vse mogoče polajšave in koncesije, da vam bo kapital zagotovljen.« In tako je bilo. Z veliko težavo našli so si mesto v nekem skriteh kotu v Reki, a prostor je bil tako omejen, da so morali napraviti za polovico manjšo tvornico, kakor bi jo bili napravili na Sušaku.

To dvoje naj zadostuje, da se pokaže, kako je do zdaj podpirala ogerska vlada industrijalna podvzetja na Hrvaškem. Vse kar se je na industrijalnem polju pri nas podvzelo, šepa in najbolj zavoljo nepovoljne železnične tarife, katera nas resnično ubija. Ne samo, da so vse železnične gradnje na Hrvaškem na škodo našim domačim interesom, marveč ne dela se ni jedna potrebnih železnic, ker bi mogla pospešiti napredek blagostanja v naši zemlji. Ker so nam potrebna sredstva podvržena skupnemu trgovinskemu ministerstvu v Budimpešti, ne bo bolje, dokler ne izgine današnje stanje in sistem. Industrija napreduje samo v tistih krajih, kjer jih vlada zdatno podpira. To vidimo v Avstriji. Koliko industrijalnih podvzetij se je povzdignilo zadnja leta v Trstu po zaslugi avstrijske trgovinske vlade. Brez vladne podpore ne morejo se razviti industrijalna podvzetja, ako se glede poreza in železnice ne dá nobenih pogodnostij.

Zavoljo tega ni čudo, da ni mogoče najti pri nas kapitalistov, ki bi svoje novce vložili v podvzetja, katera zavoljo takih odnošajev ne morejo vspevati. Res nesreča, da je bila tako važna stvar, kakor je industrija, izločena iz kompetence naše avtonomije. Narod brez stalne finance, samostojnega zakonodavstva v trgovini in obrtniji ne more napredovati v veliki industriji in trgovini, zato ni čudo, da se ptuji kapitalisti bojijo vlagati pri nas svoj denar.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. aprila.

Tirolski deželni odbor se je sošel včeraj k prvi seji v tem zasedanju. Italijanski poslanci se, kakor je bilo sploh pričakovati, niso udeležili te prve seje in bodo tudi nadalje vztrajali v abstinenci. Pogajanja mej vlado in zastopniki italijanskega kluba niso imela prav nikakega vspeha in v vladnih krogih sploh ne marajo govoriti o tej zadevi ter jo prezirajo, kakor bi je sploh ne bilo.

Saj pa tudi vlada mirnim srcem ne more ustreči pretiranim zahtevam italijanske manjšine, ker bi se potem preveč zamerila Nemcem, ki še vedno ne povsem neumestno nastopajo kot gospodarji avstrijskih Tirol. Nameni italijanske klike, katerih sicer v javnosti ne razodenejo, so vladi do cela znani ter ve, da se pripravlja v krogu teh mož samo nekak most iz Italije v Avstrijo. Sicer pa dežela nima nikake posebne škode od abstinence italijanskih poslancev in morda ložje čaka, nego italijanska klika sama.

Szell in Auersperg. Povodom zadnjih napestij mej avstrijsko in nemško vlado so se opeotovano čuli glasovi, da se bo grof Thun moral umakniti drugi, Nemcem bolj prijazni moči. Tudi sedaj, ko je zadeva z Nemčijo vsaj oficijelno poravnana, se še čujejo take vesti in se naglašja, da v Avstriji poprej ne bo miru, dokler ne pride na krmilo avstrijske vlade mož, ki bo jednako ogerskemu ministerskemu predsedniku Szellu imel potrebno moč, s katero bo ukrotil uporne elemente in napravil red v Avstriji. Zato mesto bi pa bil neki najbolj sposoben knez Auersperg, ki je baje po svojem stališču najbolj podoben reorganizatorju Szellu. Toda kako malo se da knez Auersperg primerjati Szellu, je razvidno iz naslednjega. Szell je pripadal večini ogerskega parlamenta, bil je zaupnik večine in užival simpatije tudi pri manjšini. Njegovo imenovanje ni pomenilo kapitulacije krone, ne kapitulacije večine, marveč bil je pravi, pristni kompromis. Kako pa je s knezom Auerspergom? Ta mož pripada manjšini, njegovo imenovanje bi bila brezdvomno kapitulacija krone in večine in ne bil bi nikak kompromis. Szellovo delo bi pri nas mogel izvršiti le kak član desnice, ki bi užival ob jednem simpatije na levici. Ta bi mu morala dovoliti, da sestavi ministerstvo izključno iz desniških krogov, ob jednem mu pa zagotoviti rešitev proračuna, nagodbe in drugih važnih predlog. Dokler pa v naših desniških krogih ni lahko najti takega avstrijskega Szella, tako dolgo naj le vodi vladne posle grof Thun, ki je jedino sposoben za to delo.

O zastopstvu Vatikana na mirovni konferenci piše ruski list »Novoje Vremja« mej drugim sledeče: Kakor znano, Vatikan ni bil povabljen na mirovno konferenco, ker je temu ugovarjala Italija baje radi tega, ker Vatikan ne reprezentuje nikake svetne države. Vkljub temu bo zastopnik Vatikana tudi prisoten pri tej konferenci, ki bo smel izražati svoje želje in nasvete, le glasovati ne bo smel. Za ta posel je pozvan papežev internuncij v Haagu, prelat Tarnassi, ki je bil svojedobno skupno s kardinalom Agliardijem v Moskvi ter je živel nekaj časa tudi v Petrogradu, kjer je zapustil radi svojega vseskozi taktnega postopanja najboljši spomin. Brezdvomno je toraj, da bo vsestranski umel svojo nalogo. Njegov vpliv bo dobrodejen. V splošnih državnih vprašanjih ravnal se bo po navodilih kardinala Rampolle, ki po vsej pravici zasluži ime prijatelja miru in zakona. — Ne vemo sicer, kaj je na tem poročilu. kaže pa, da si ruski krogi mnogo pri zadevajo za uresničenje te ideje.

Voljno gibanje v Španiji postaja z vsakim dnem bolj živahno, čim bolj se približuje dan glavnih volitev. Po dosedanjih računih nahajalo se bo izmej 401 poslanca v zbornici 140 opozicijonalcev, kar je najboljši dokaz, da novo konservativno ministerstvo ne postopa po receptu, kakor mu ga očitajo framasonsko liberalni listi. Kako se bodo ti opozicijski mandati porazdelili mej posamne stranke, še ni dognano, gotovo pa je, da bo imel vodja Sagasta največ privržencev okolu sebe. Stranka republikancev se znatno ne bo pomnožila, ker nima nikogar, ki bi jo vodil v tem resnem boju. Nasprotno se pa vedno živahneje gibljejo karlisti in prekašajo pri tem delu vse druge opozicijske stranke. Kajpada nima dosedaj pred to stranko še nihče posebnega strahu, vendar bo pa nekoliko narastlo število njenih zastopnikov v parlamentu. Ako se volitve izvrše tako, kakor sedaj računajo opozicijonalci, bo vladi nekako trda šla za absolutno večino. Tolaži pa se že lahko s tem, da jedinstvo mej opozicijonalci ne bo tako vzgledna, kakor bi morda sami želeli.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. aprila.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Svojo vdeležbo pri tej slavnosti, ki se bo vršila dne 28. maja

t. l., so dosedaj naznanila sledeča društva: 1. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. 2. Katoliško delavsko društvo v Mariboru. 3. Čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano. 4. Slov. kat. akademično društvo Danica na Dunaji. 5. Katoliško slov. delavsko podporno društvo pri D. M. v Polji. 6. Kmetijsko društvo v Horjulu. 7. Katoliško mladeniško društvo v Kamniku. 8. Slovensko bralno društvo v Železnikih. 9. Pomočniški zbor pekovske zadruge v Ljubljani. 10. Katoliško izobraževalno društvo v Križah pri Trziču. 11. Katoliško društvo sv. Jožefa v Trziču. 12. Katoliško društvo rokod. pomočnikov v Novem mestu. 13. I. Delavsko konsumno društvo na Jesenicah. 14. Slovensko katoliško delavsko društvo v Trbovljah. 15. Bralno društvo v Gorjah. 16. »Katoliški Napredek« v Št. Vidu pri Zatičini. 17. Katoliška delavska družba v Idriji. 18. Delavsko podporno društvo v Celji. 19. Katoliško delavsko društvo na Jesenicah. 20. Konsumno društvo pri D. M. v Polji. 21. Slovensko katoliško delavsko društvo v Kropi. — Prosimo še vsa ostala društva, naj nemudoma prijavijo svojo udeležbo. Za sedaj zadostuje, če samo splošno izjavijo, da pridejo. Število udeležencev, čas prihoda in druge potrebne podatke prosili bode mo pozneje.

Pripravljalni odbor.

(Občinski svet ljubljanski) včeraj ni imel napovedane izredne seje in pride toraj vprašanje o električni cestni železnici drugi teden v razpravo.

(Zavarovanje za starost.) Leta 1897 se je v deželnem zboru kranjskem sprožila misel, naj bi se ustanovila deželna preskrbovalnica za starost. Deželni odbor je dobil nalog, da v ta namen stori primerne poizvedbe in priprave ter deželnemu zboru predloži svoje nasvete. Deželni odbor je v tej zadevi vprašal za mnenje zavarovalno-tehniški urad v c. kr. ministerstvu za notranje stvari in veščaka dr. Gegenbauerja, profesorja na dunajskem vseučilišču. Ta je izdelal pravila za deželno starostno zavarovalnico, deželnemu odboru dal tudi potrebna pojasnila ter se pripeljal včeraj v Ljubljano, da pojasni to važno vprašanje. Danes dopoldne se je na starem strelišču vršilo posvetovanje, h kateremu so bili povabljeni deželni poslanci in nekateri eksperti. Deželni odbornik Povše je poročal, kaj je deželni odbor doslej v tem vprašanju storil. Na to je profesor dr. Gegenbauer obširno in jasno obrazložil namen in vredbo starostne zavarovalnice. Namen tega zavoda je, da bi bile v deželi kranjski rojene ali stalno naseljene osebe v starosti ali onemoglosti po ceni preskrbljene, ne da bi morale redno plačevati svoje prispevke. Vsak zavarovanec bi plačal, kedar in kolikor bi mogel, in po vplačani svoti bi se določila dosmrtna renta, ki pa ne bi smela presežati 400 gld. na leto. Zavarovanje je torej namenjeno za nižje slojeve prebivalstva, katero bi si z razmerno neznatnimi letnimi prihranki zagotovilo preskrbljenje za starost ali onemoglost. Ako bi kranjska dežela ne hotela sama ustanoviti take zavarovalnice, mogla bi stopiti v zvezo z Niže-Avstrijsko, katera že ima tako zavarovalnico; s časom bi mogla dežela sama ustanoviti tak zavod. Poslanec Hribar naglašja, da je ideja sicer lepa, toda pri nas težko izvršljiva. Nikakor pa ne bi svetoval, da bi se za Kranjsko ustanovila podružnica niže-avstrijske zavarovalnice. Boljše bi že bilo, da jo dežela kranjska sama ustanovi. Sicer pa skušnija pri zasebnih zavarovalnicah kaže, da se starostno zavarovanje ni obneslo. Mnoge zavarovalnice so že opustile to vrsto zavarovanja, ker so bili režijski stroški preveliki. Če se torej kaj zgodi v tem oziru, naj se misli samo na deželno zavarovalnico. Deželni odbornik Povše meni, da bi naše ljudstvo kmalu dobilo zaupanje do starostne zavarovalnice in tako bi dežela storila važen korak na narodno-gospodarskem in socijalnem polju. Profesor dr. Gegenbauer odgovarja, da on priporoča niže-avstrijsko zavarovalnico le za ta slučaj, ako bi za sedaj ne kazalo ustanoviti samostojno deželno. Eksperte gospod Prosenic meni, da bi navzlic raznim neugodnim razmeram starostna zavarovalnica vendar le vspevala, zato toplo pozdravlja to idejo. Dr. Tavčar naglašja, da je ta način zavarovanja nevarno polje, ker bi se sicer zasebne zavarovalnice gotovo polastile tega zaslužka. Eksperte gospod Ledenic je mnenja, da bi deželna zavarovalnica vspevala. Odbornik Povše konečno ponavlja, da so posamezne izjave v večini ugodne

za deželno zavarovalnico. Profesor dr. Gegenbauer dostavlja, da bi morda zavarovalnica ravno bujno ne cvetela, gotovo pa več ali manj vspevala ter koristila prebivalstvu. — Ko je profesor dr. Gegenbauer podal še nekatera pojasnila glede pozavarovanja, deželne obveznosti itd., je deželni glavar pl. Detela ob 1/2 12. uri zaključil posvetovanje.

(Predlog poslanca Pfeiferja.) V včerajšnji seji deželnega zbora kranjskega so posl. Pfeifer in tovariši predlagali, naj deželni odbor posreduje pri srednji kontingentni komisiji za obrtni davek, da se bode pri razdelitvi prebitkov po § 49. zak. z dne 25. oktobra 1896 oziral na preobremenjeno Kranjsko, vzlasti na vinorodne kraje na Dolenjskem. — Posl. Pfeifer bode ta predlog utemeljeval v jedni prihodnjih sej.

(Štajerski deželni zbor) je imel včeraj trinajsto sejo, v kateri je posl. Posch utemeljeval svoj predlog glede § 14. Zahteval je, da vlada prekliče jezikovni naredbi in da se nemščina proglasi državnim jezikom. Ako se to ne zgodi, je pretil govornik, bodo Nemci izvajali posledice. Dotični predlog je bil izročen odseku, v katerem je izmed slovenski poslancev dr. Dečko.

(Odlikovanje.) Gosp. Fran Furlani, višji poštni kontrolor v Carigradu, je dobil od turškega sultana Medjidie-red tretjega razreda. G. Furlani je rodom Slovenec s Prvačine. Odlikovan je bil že pred leti, ko je ob času angleškega bombardovanja Aleksandrije sam opravljal službo na neki ladiji. Služboval je svoj čas v Trstu, Gorici in Aleksandriji.

(Ptujski okrajni zastop.) Pri ustanovnem shodu ptujkega okrajnega zastopa dne 10. t. m. so nemški zastopniki trgovine in industrije zahtevali, da se preje vrši dopolnilna volitev jednega člana. Ker je bil vladni zastopnik nasprotnega mnenja, so nemški zastopniki odložili mandate. Slovenska večina je potem sama volila odbor.

(Iz Vodmata.) Tukaj se je začel volilni boj na vsej črti. Liberalni in socijaldemokratični agitatorji letajo od hiše do hiše ter prosijo, grozijo in roté poštene vodmatske može in ženice, naj ne volijo »klerikalcev«, hvalijo dr. Tavčarja, slavni rotovž in kar je še tacih hvalevrednih stvari. Pa ker Vodmatčani vse te stvari že od blizu prav dobro poznajo, je vsaka hvala odveč in agitatorčki imajo v Vodmatu prav nepotrebno delo. »Narodna« stranka naj jih dirigira drugam, kjer jih je bolj potreba in kjer gospodov na magistratu še ne poznajo tako dobro, kakor pri nas. Tudi visoki gospodje, kakor n. pr. avskultant Dev se zanimajo za naše volitve in prav pridno agitirajo za liberalno stranko. Družega novega pa v Vodmatu ni.

(Istrski deželni zbor) se snide dne 15. t. m. v Koprju. Samostansko poslopje sv. Klare je primerno prirejeno za zborniščne prostore.

(Ustrelil se je) v ponedeljek zvečer okolu 6. ure posestnik na Karolinski zemlji, Fran Borštnik, kmalu potem, ko se je vrnil s sejma na Igu. Dopoldne je bil še v Ljubljani pri nekem notarju, kjer je napravil oporoko ter mu tudi povedal, da več ne pride k njemu. Usmrtil se je najbrže v slaboumnosti, ker se mu je tudi prej že večkrat mešalo. Zapustil je pet otrok, razun jednega vse nedorasle. Žena mu je umrla pred par leti.

(Ogenj) je vpepelil minuli petek pod Marije Kopač iz Žiganje vasi pri Trziču. Škoda se ceni na 300 gld.

(Tržaški namestnik grof Goess) se je v nedeljo dopoldne pripeljal v Gorico, udeležil se slavnosti odkritja cesarjevega spomenika, obiskal grofa Alfreda Coroninija in dr. Pajerja, v ponedeljek pa se odpeljal v Kormin.

(Kaznovan žganjepivec.) Nekje na Kranjskem pride lepega dne v znano hišo sitnost prodajat dobro natrkan žganjepivec. S skrajno nadležnostjo zahteva od gospodarja denarja, da bi šel zopet zalivat svoje kosmato grlo. Gospodar mu veli, naj gre delat, in dobil bode hrano in primerno plačilo. A žganjar noče slišati o delu ter se z robatimi kletvinami opoteka do bližnjega čebelnjaka, kjer se vleže v prijetno senco in trdno zaspi. Domači hlapec, ne bodi len, gre ter žganjarja, ki je smrčal in sanjal o jerušu, pošteno namaže z medom po obrazu. Čebele so hitro zasledile dobro pašo in cel roj živih bučelic je plesal na zabuhlem medenem obrazu. Moža je začelo srbeti po obrazu. V poluspanju potegne z roko po obrazu,

enkrat po levi, drugič po desni strani. To marljive živalice seveda jako razkači, da mu vedno nadležneje silijo v brk ter dajo okušati svoja žela. Mož je takoj trezen, vstane ter beži, kar mu dopuščajo moči, toda čebele so ga pošteno splačale po obrazu in vratu. Od istega časa žganjarja ni več v vas, ker se boji, da bi mu zopet čebele nadražili v obraz.

(Germanizacija v uniformi.) V dobi najljutejših narodnostnih bojev mislijo nekateri krogi na to, da bi se ustanovile nemške vojaške sole v vseh večjih slovanskih mestih, koder so vojaške posadke. To misel je vrgel v svet neki »stari vojak« a ni pomislil, da je dal nov povod narodnim borbam, kajti vsa slovanska mesta morajo odločno ugovarjati proti germanizaciji v uniformi. Nemških šol je povsod dovolj, mnogokje preveč.

(Električno razsvetljava) hočejo napraviti v Gorici. Magistrat se je začel pečati s tem vprašanjem in v zadnji seji obč. zbora je bila ta točka na dnevnem redu.

(Otroški vrt v Devnu) so odprli 14. sušca; vpisanih je že 37 otrok. Voditelja je gospica M. Koršič iz Solkana.

(Licitacija.) Dne 1. majnika 1899 ob 9. uri dopoldne prodajalo se bode potom ustmene dražbe pri c. in kr. topničarskem skladišču v Poli starinsko blago (železo, jeklo, verige, odpadki usnja, vrvi in tepenke, cunje i. dr.). Pismene ponudbe sprejema omenjeno skladišče do 30. aprila 1899 do 11. ure dopoldne. Razglas se lahko upogleda v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

(Kralj Humbert in Trst.) Listi poročajo, da se je v sredo v Rimu pričel mejnarodni shod časnikarjev; navzoči so bili italijanski kralj, kraljica in napoljski princ. Pri tej priliki so opazili, da se je kralj Humbert najprisrčneje razgovarjal z vrednikom tržaškega lista »Il Piccolo«, dvakrat mu stisnil roko ter ga natančno poprašal po narodnostnem prepiru v Trstu. Kakor se vidi, kralj ne more pozabiti na Trst, toda tržaško sadje ni še zrelo za Italijo.

(Usmljene sestre v vojski.) V zadnji špansko-ameriški vojski je bilo okoli 700 usmljenih sester iz Španije. Od teh se je vrnilo v domovino okoli 300, na bojnem polju jih je umrlo okoli 100, ostale še sedaj po raznih bolnicah na Kubi strežejo bolnikom. Protestantske novine celo hvalijo to junaštvo usmljenih sester.

(Ladija z mrlji.) Prevozna ladija »Roumania« je te dni iz Santiaga na Kubi odpeljala v krstah okoli 1900 mrtvih ameriških vojakov, katere bodo izročili sorodnikom ali pa skupaj pokopali na vojaškem pokopališču pri Vašingtonu. Vseh ameriških vojakov je umrlo na Kubi 5731; od teh jih je v boju padlo 329, vsled ran 125, vsi ostali vsled mrzlice in izprijenega mesa.

Društva.

(Vabilo) k veselici, katero priredi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki v društveni dvorani dne 16. aprila t. l. Vspored: 1. M. pl. Farkaš: »Svibanjska ružica«, valček, udarja novi društveni tamburaški zbor. 2. Ivan pl. Zajc: »Zrinjsko-Frankopanka«, poje moški zbor. 3. M. pl. Farkaš: a) »Poljska popjevka«, b) »Projeto cviče«. 4. Anton Foerster, op. 24: »Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmij«, moški zbor s spremljevanjem klavirja. 5. »Čevljar.« Veseloigra v treh dejanjih; iz nemškega poslovenil I. Strukelj. Začetek ob 1/2 7. uri zvečer. Vstopnina I. sedeži 40 kr., II. sedeži 30 kr., stojšče 20 kr. — K tej veselici vabi najuljudnejši odbor.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so poslali: Slavna kmetska posojilnica na Vrhniki 30 gld. (po tiskovni pomoti zadnjič izkazano 30 kr.). — Slavna hranilno in posojilno društvo v Ptujju 100 gld. pokroviteljnine. — Gdč. Ema Šentakova na Vranskem iz nabiralnika v gostilni »Slovan« 3 gld. 10 kr. — Podružnica v Rojanu po blagajnici gdč. Ivanki Mikelič 80 gld. — Iz Cerknega čd. gg.: Ivan Nep. Murovec, župnik in dekan, 1 gld.; Janez Wester, kurat v Otaležu, 1 gld.; Josip Cigoj, župnik v Jagersčaku, 1 gld. in Janez Kokošak, župnik v Šebreljah, 1 gld. — Podružnica v Kobaridu po g. J. Rakovščeku 25 gld. 30 kr. — Od podružnice v Braslovčah č. gospod predsednik A. Veternik 16 gld. 67 kr. udnine in zbirko gdč. Pavle Jarc 2 gld. 76 kr. — Gospa Julija Južna pri Sv. Juriju ob Taboru iz nabiralnika v gostilni »pri pošti« 4 gld. 50 kr. — Gospod France Stelč iz Kamnika nabral v veseli družbi pri »Smrečniku« v Mengšu z geslom: »Ker nihče nam ne pomaga, pomagajmo si sami!« 2 gld. 10 kr. — Gdč. Marija Skale v Konjicah za

šolo na Muti 1 gld. — Gdč. Mimika Plepelec v Središču 4 gld. 10 kr. — G. Fr. Fajdiga v Sodrži iz nabiralnika 3 gld. 6 kr. — Gosp. Ivan Jebačin, trgovec v Ljubljani in založnik kave družbe sv. Cirila in Metoda 100 gld. — Slavna posojilnica v Vitanju 5 gld. in za velikovsko šolo 10 gld. — Živeli velikodušni dobrotniki in njih nasledniki.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. aprila. Iz krogov desnice se nam poroča, da se jim čudno zdi, zakaj nekateri časniki, vzlasti »Narodni Listy« tako tišče na to, da se snide izvrševalni odbor desnice, ker zanj ni nobenega povoda temmanj, ker bi se shodu nemških zaupnikov posebna važnost pripisovala, ako bi se izvrševalni odbor desnice sklical zaradi tega shoda.

Dunaj, 12. aprila. Vlada je razpustila štiri nemško-nacionalna društva na Dunaju zaradi tega, ker so prekoračila po pravilih odmerjen delokrog.

Dunaj, 12. aprila. Namestnik grof Kielmansegg je razpustil društvo nemških nacionalcev za Avstrijo, načelnik posl. Wolf, dalje nemško okrajno društvo, društvo protestantov in nemško zvezo Germanov, ki so vsa imela svoj sedež na Dunaju.

Dunaj, 12. aprila. Vlada je zahtevala zapisnik seje občinskega odbora v Lipnici, ki je protestoval proti nabiranju vojaških novincev po § 14.

Dunaj, 12. aprila. Shod nemških nacionalnih in liberalnih zaupnikov sicer še ni prišel do končnih sklepov, vendar se lahko že sedaj reče, da je zmagovala pri predlogih zmernejša stranka, ona, katera bi rada strmoglavila Thun-a in vstanovila nemško-liberalno in poljsko vlado.

Inomost, 12. aprila. Deželni zbor je bil včeraj otvorjen. Italijanski poslanci se zasedanja ne vdeležujejo.

Nemški brod, 12. aprila. Veliko soboto so našli v gozdu pri Polni umorjeno truplo neke ženske. Takoj se je raznesla govorica, da jo je umoril neki žid, in res so včeraj prijeli žida Hulsnerja. Vznemirjenost mej prebivalstvom je velika.

Rim, 12. aprila. Včeraj vsprejel je sveti oče več kardinalov in škofov, ki so mu čestitali na ozdravljenju. Papež se je zahvalil v svojem odgovoru najpreje Bogu za popolno ozdravljenje ter za dokaze sočutja, ki so mu v obilni meri došli od vseh stranij, potem pa nadaljeval: Z veseljem pozdravljamo inicijativo, po kateri naj bi se omejilo število vojska in bi ne bile tako krvave, ter bi se pričelo s pripravami za mirno socijalno življenje, toraj akcijo, ki bo onega, ki jo je sprožil, proslavila v zgodovini civilizacije. Želimo, da bi te visoke misli rodile splošnega, obilega sadu, da bi se po tem prvem koraku s čisto moralnimi silami skušali poravnati prepiri mej narodnostmi. Cerkev, ki bo vedno vršila svoje miroljubno poslanstvo, ne želi ničesar iskreneje, nego da se ji pusti sloboda, da more izvršiti to svojo akcijo, kajti vsak poskus, izvesti civilizacijo brez vpliva ali celo proti vplivu krščanske vere je brezvspešen. — Konečno je podelil papež vsem navzočim z močnim glasom apostolski blagoslov.

Berolin, 12. aprila. V drugem volilnem okraju je bil pri dopolnilni volitvi za državni zbor mesto dosedanega liberalnega zastopnika izvoljen socijalni demokrat Fischer.

Brest, 12. aprila. Potopili so se trije ribiški čolni. Utonilo je dvajset oseb.

Bukarešt, 12. aprila. Ministerski predsednik Stourdza je podal kralju ostavko. Do imenovanja nove vlade vodi vladne posle sedanje ministerstvo.

Washington, 12. aprila. General Otis brzojavlja iz Manile, da so vstaši napadli železniško zvezo mej njim in generalom Wheatrom. Toda poslednji jim je poskus preprečil in jih pognal nazaj. Na ameriški strani sta dva ubita in 20 ranjenih, vstaši imajo pa znatno zgubo.

Umrli so:

10. aprila. Jožef Marn, sluga sin, 1 dan, Salendrove ulice 3, catarrh. gastr. intestin. — Franc Borštnik, posestnik, 54 let, Karolinska zemlja št. 5, se je ustrelil. — Elizabeta Piano, vdova izdelovatelja glavnikov, 85 let, Mestni trg 18, vsled raka. — Barbara Koman, krojača vdova, 86 let, Vrtna ulica 18, ostarelost.

V hiralnici:

9. aprila. Peter Jurca, dninar, 41 let, caries et necrosis tuberculosis pulm.

Tujci.

10. aprila.

Pri Sleni: Pollak, Weiltmer, Kempy iz Gradca. — Scalletari iz Gorice. — Lessig iz Prage. — Fischer, Gangl, Endres, Nossal z Dunaja. — Tirman z Bleda. — Kristan, Angeli iz Trsta. — Rubl, Weber iz Zagreba. — Lončarič iz Selc. — Rosner iz Sarajeva. — Demšar iz St. Vida. — Skvarča iz Budanj. — Frankheim iz St. Jerneja. — Vesel iz Trnovega. — Erjavac iz Vipave. — Weber iz Tržiča. — Schenk iz Brna. — Wolf iz Budimpešte.

Pri Mallču: Toribolo iz Tržiča. — Strassu, Simreich, Spitzer, Goldner, Tschunko, Löffler, Holly z Dunaja. — Vessel iz Siska. — Liedermann iz Budimpešte. — Voka iz Vordernberga.

Pri Lloydju: Ried z Reke. — Pucelj iz Gorice. — Weingartner iz Etsdorfa. — Zagar iz Starega Trga. — Ribarič, Bartol iz Trsta

Pri Bavarskem dvoru: Turba iz Gorice. — Erker iz Kočevja. — Jakel iz Hrušice.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje baze neetra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebe	Padavina v 24 urah
11	9. zvečer	727.9	9.0	p. m. jzab.	oblačno	
12	7. zjutraj	725.7	2.2	p. m. sever	dež	14.8
	2. popol.	727.9	6.1	sr. ssvzh.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 10.1° normale: 8.9°.

Zahvala. 361 1-1

Najsrečnejšo zahvalo izreka podpisana tem potom vsem, ki so v ponedeljek spremili mojega nepozabnega soproga k sv. Kristofu ter mi ob nenadomestni izgubi izrekli tolatilno sožalje. Iskrena hvala prečast. duhovščini, p. n. vodstvom obeh sirotišč, velenjenim šentpeterskim župljanom in vsem drugim mnogoštevilnim sožalnikom in pogrebem!

V Ljubljani, dne 12. aprila 1899.

Frančiška Benedik.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke

posebno na **haveloke** v največji izbi po najnižjih cenah.
227 13

Ličila za slamnike v vseh bojah, takoj se sušiča, za lastno uporabo, dobé se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice.
Vaanja naročila proti povzetju. 227 6 11-2

Razpošiljanje sukna le privatnikom!

Odstrižek 3-10 m dolg, dosti za Jednega gospoda, stane le:

gld. 2.80 iz dobre	} ovčje volne
> 3.10 iz dobre	
> 4.80 iz dobre	
> 7.50 iz fine	
> 8.70 iz fine	
> 10.50 iz najfinejše	
> 12.40 iz angleške	
> 13.95 iz kamgarna	

Odstrižek zn. črne salonske obleke gld. 10.—
Blago za povrhnike meter od gld. 3.25 višje; loden v lepih barvah odstrižek gld. 6.— do 9.95; peruvijen in deskin, blago za opravo državnih, železniških uradnikov in sodnikov; najfinejši kamgarni in cheviet-blage za uniformo finančne straže, žandarmov itd. razpošilja 100 po tovarniški ceni najboljšje zozna 12-6

Tovarniška založba sukna Kiesel-Amhof v Brnu.

Uzorce brezplačno in franko. Pošiljatev prav po vzorcu.
Pozor! P. n. občinstvo posebno opozarjamo, da je blago pri naravnosti naročtvi dosti ceneje, kakor pri vmesnih prodajalcih. Tvrška Kiesel-Amhof v Brnu pošilja vse po res tovarniški ceni brez podražbe rabata.

Lične razglednice

kažoče ljubljanske župne cerkve, založila je in prodaja „Prodajalnica katol. tisk. društva“ (K. Mičman) v Ljubljani

Na pitarjeve ulice šte. 2.

Razproajalcem dá se znaten popust.

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

Železnatem vinu lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljši spričevalo ter dajejo največje poročitve za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino plačajo p. n. naročniki. 827 23

Št. 11.591.

354 3-2

Mestna kopelj v koleziji

se za leto 1899. oddaja v najem.

Pismene ali ustne ponudbe sprejema do 20. t. m. in pogoje naznanja mestni komisarjat v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 6. aprila 1899.

352 2-2

Oglas.

Nasledniki umrlega **Jožefa Sporer-ja** iz Strug naznanjajo s tem, da bodo

dne 29. aprila t. l.

na drobno prodali vsa poslopja in vse zemljiščne parcele tistemu kateri bo za nje največ ponudil.

Poslopje leži tik okrajne ceste, deset minut od farne cerkve in je pripravno za gostilno in vsako drugo trgovino.

Ujudno podpisani naznanja, da je otvoril

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8

delavnico za popravo raznovrstnih strojev in livarno za medenino.

v kateri se bodo izdelovala vsa najfinejša dela točno in ceno. — Na doposlane modele izvršujem hitro v surovem ali izdelanem vlitku

Osobito se priporočam slav. **gaslinim društvom** in **občinam** za napravo novih in popravo starih **brizgalnic** ter drugega orodja za gasilce. Istotako se priporočam **pivovarnam, tiskarnam, strugarjem, strojarjem, mizarjem, posestnikom mlinov** in **žag itd.**, dalje za upeljavo in popravo **poljedelskih strojev**, pri katerih napravi mesto **gepelnov zračne motorje**, ki gonijo stroje mesto konjskih moči.

Izdelujem **pipe za vino in pivo**, katere popravljam točno in trpežno po zelo nizki ceni, **aparate za ohranitev piva**, ter **popolno opravo za pretakanje vina**. — Prevezem napravo in popravo **vodnjakov**, za kar se posebno priporočam slav. **občinam**. — **Kupujem** po možno visokih tržnih cenah **stari baker, medenino cin, cinek in svinec**.

V obilno naročbo se priporočam z odličnim spoštovanjem

295 6-3

Jakob Debeljak.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. **Giro-konto** (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dne do dne po 4 1/2%. **Poštno-hranilnične položnice** na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 12. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 45 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > — >
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 > 65 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 65 >
Ogerska kronska renta 4%, 200	97 > 30 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	915 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	857 > 85 >
London vista	120 > 70 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 > 02 1/2 >
20 mark	11 > 79 >
20 frankov (napoleonodor)	9 > 56 1/2 >
Italijanski bankovci	44 > 50 >
C. kr. cekini	5 > 68 >

Dne 11. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 > 75 >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 > 75 >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 > 50 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 > 50 >
Dunavske vravnave srečke 5%	129 > 75 >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 > 25 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 25 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > — >
Priporitetne obveznice državne železnice	217 > — >
> južne železnice 3%	178 > 50 >
> južne železnice 5%	124 > 60 >
> dolenskih železnice 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	172 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 > 25 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 > — >
Salmove srečke, 40 gld.	85 > 75 >
St. Genois srečke, 40 gld.	85 > — >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	24 > — >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 > 50 >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3380 > — >
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	463 > — >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	62 > 50 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	241 > 25 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	189 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 37 >

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba **„MERCUR“** l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.